



Många av stålbyggnadsföretagen certifierade enligt EN 1090-1 går i tankarna att certifiera om sig från utförandeklass 2 (EXC 2) till utförandeklass 3 (EXC 3) eftersom de ser att det finns en efterfrågan på marknaden för denna typen av produkter, men lönar det sig?

## Var skall företaget börja?

Det finns tre frågor som företagsrepresentanterna måste börja med att ställa sig:

Vilka krav ställer standarden?

1. Hur mycket kostar det att uppcertifiera sig?
2. Vilka typer av produkter kan vi leverera efter vi höjt vår utförandeklass, som vi inte kan leverera idag?

## Standardens krav?

EN 1090-2 och ISO 3834-2 ställer krav att bl.a. följande skall vara dokumenterat gällande utförandeklass 3:

- Full spårbarhet i produktionen
- Stansade hål skall brotschas till rätt storlek
- Egna uppsvetsade procedurer enligt ISO 15613 eller ISO 15614
- Högre krav på svetsansvarig/svetskoordinators kompetens
- Instruktion gällande flamriktning av svetsade produkter
- Högre omfattning på oförstörande provning (OFP)
- Internrevision före skarp revision
- Detta innebär att ovanstående punkter skall finnas dokumenterade i FPC-/verksamhetssystemet eller kvalitetsmanualen.

## Kostnad för certifiering till utförandeklass EXC3

Kostnaden för uppcertifiering kan delas upp i olika poster. Nedan följer exempel och uppskattning på kostnader som kan uppkomma:

Typ av kostnad	Kostnad [kr]
Uppdatering av FPC-system	20 000
Framtagning av nya svetsprocedurer för stumsvets	30 000 – A
Framtagning av nya svetsprocedurer för kälssvets	25 000 – A + B
Internrevision av extern svetsansvarig	15 000 - C
Externrevision	15 000
<b>Total kostnad</b>	<b>105 000</b>

A - kostnad medtagen för eget arbete, övervakning och provning.



B- Enligt ISO 15614-1 krävs att en kälssvetsprocedur svetsas upp, om majoriteten av produktionen är kälssvets.

C - OBS denna kostnad uteblir om företaget redan har en svetsansvarig kopplad till företaget, som uppfyller kraven för EXC3.

### Typer av produkter enligt EXC 3

Det finns ingen anledning att kräva högre utförandeklass än den som är nödvändig för att uppnå samhällets krav på bärförmåga, stadga och beständighet. För byggnader, som endast utsätts för statisk last gäller i princip utförandeklass EXC 2, se Boverkets förtydligande angående detta i PBL Kunskapsbanken . Följande typer av produkter kan förväntas hamna i utförandeklass EXC 3.

- ✓ Traversbanor
- ✓ Broar

### Finns det andra sätt?

Det kan finnas andra sätt att lösa problemet på, än att certifiera sig för dyra pengar. Många konstruktioner är ligger idag i en högre utförandeklass än nödvändigt. Genom att föra en dialog med konstruktören är det ofta möjligt att klassa ner stommen till EXC 2. En onödigt hög utförandeklass är starkt kostnadsdrivande.

Om inte hela stommen går att klassa ner, kanske delar av den går att klassa ner, t.ex. pelare och balkar i EXC 2 och bara behöva köpa in vissa typer av produkter t.ex. traversbalkar i EXC 3.

Ett utförande enligt EXC 2 istället för EXC 3 **sparar normalt kunden mellan 10–15% på stomkostnaden** genom att inte behöva betala för extra provning enligt tabell 24 i EN 1090-2 (*Tabell 12.3 i SBI:s Handbok för tillämpning av SS-EN 1090-2*) och full spårbarhet i produktionen. Dessutom är det relativt få företag som är certifierade enligt EXC 3 vilket kan leda till högre kostnader i framförallt högkonjunktur.

**Författare:** Björn Lindhe, Svetsansvarig i Sverige och Svetsakademin

